

Budapest közvéleménye

Megragadó a felsorolás, a több mint száz oldalas összeállítás, amely Budapest fejlődését, a városfejlesztés ideit, terveit taglalja. Ha a számtalan adat, ami csaknem négy és fél milliárdos végösszeggel fejeződik be, elsősorban a közgazdászoknak mond is sokat, az új létesítmények, rekonstrukciók hadseregét tartalmazó felsorolás már mindenki számára érthető nyelven bizonyítja: *Budapest gyorsabb ütemben épül, gazdagodik, mint valaha*, valamennyiünk büszkeségére. S valóban, a pesti és budai utcák képe, építőállványok sora, az Erzsébet-hídnál messzire mutató daruk, sőt — ha ez a kellenél több bosszúsággal jár is —, az Astoriánál épülő aluljáró ugyancsak arról beszél: Budapest méltó akar lenni ahhoz, hogy Magyarország szocialista fővárosa legyen.

Budapestnek ez a soha nem látott ütemű fejlődése teszi szükségessé, hogy széles közvélemény formálja a fejlődés egészét és részleteit is. Hiszen — s ezt különösen bizonyítani sem kell — Budapest nemcsak egyszerűen gazdasági, kulturális és politikai centruma az országnak, hanem a világ Magyarországról legtöbbszór Budapesten keresztül ítélt. Sőt, ehhez túlzás nélkül hozzátehetjük azt is: nyugati látogatók gyakran általában a szocializmusról formálnak véleményt abból, amit itt, a Duna két partján látnak.

Fő vonásaiban már korábban elkészült a főváros jól átgondolt, szakemberek által megvitatott, általános távlati fejlesztési programja, s ezt a kormány is jóváhagyta. Ennek a programnak a birtokában az anyagi eszközökkel könnyebb gazdálkodni, s a végrehajtási terveket is átgondoltan tudjuk kidolgozni. S ebben sokat segíthet Budapest közvéleménye, főként, ha ezt az alaptervet a főváros lakóinak a mainál sokkal szélesebb köre ismeri meg. Sok példa igazolta már, hogy ezer és ezer ember jó szeme, Budapest iránt érzett szeretete gyakran többet ér, helyesnek vélt „magasabb szempontoknál”, ami mögé oly előszeretettel szoktak bújni azok, akik az egész lakosság ellenőrzésétől merésznek mondták, igazában azonban sokszor haszontalan terveik megvalósulását féltik. Ezért örvendetes, hogy erre a széles körű ellenőrzésre, vitára, a hivatalos tervek együttes csiszolására csütörtöki televíziós nyilatkozatában éppen a fővárosi tanács elnöke hívta fel valamennyiünk figyelmét. Mert Budapest mindannyiunké, s a józan ész is azt diktálja, hogy a magunk ízlésére formáljuk.

Nagy az igény az emberekben a kerületek és az egész főváros jövőjének együttes alakítására. Utoljára éppen a választások előtti hetekben összegyűlt több tízezer közérdekű javaslat adta ennek szép igazolását. S hogy emögött milyen felelősségtudat is áll, bizonyítja, hogy ezernyi kisebb-nagyobb ötlet, javaslat lett már eddig is valósággá társadalmi munkával, tehát úgy, hogy az emberek nemcsak szavakban, hanem cselekedeteikben is kifejezték akarataikat Budapest még szebbé formálására. Ezért támaszkodhat bátran minden vezető a közvéleményre a főváros ügyeinek intézése közben.

S erre éppen ezekben a hetekben, hónapokban kitűnő a lehetőség. Elkészültek a főváros egyes ágazatairól azok a tervtanulmányok, amelyek felmérték, milyen anyagi eszközökkel, hogyan alakítsuk Budapestet 1980-ig. Szakemberek állították össze, hogyan

léphetünk előre a városrendezésben, szerepel ebben egész városrészek, köztük a Víziváros, a Lipótváros, a Józsefváros, az V. kerület beépítési, rendezési programja; hogyan oldhatjuk meg elsősorban a belső városrészek növekvő forgalmából származó gondokat, mik legyenek idegenforgalmunk fejlesztésének főbb teendői; terv készült a lakóháza karbantartásának biztosítására, sőt még a levegő tisztaságának védelmére is. Ezeket terveket — hiszen még korán sem véglegesek — érdeme Budapest közvéleménye elváltatni. S a tanácsokon, a népfőbizottságokon keresztül megfelelő fórumokat sem nehéz találni, hogy ankétokon vitákon gazdagodjanak a tervek, mielőtt belekerülnek egy országos távlati programba. *Gazdasági lehetőségeink s a lakosság igényeinek együttes felmérésére adnak lehetőséget az ilyen fórumok, amelyek politikai súlya is jelentős.* Hiszen tovább növelnék az emberek felelősségét a közügyek iránt, másrészt még jobban szélesítenék azok körét, akikre munkájuk közben a tanácsok támaszkodnak. Hozzájárulna tehát ez annak a célnak a megvalósításához is, amit az MSZMP VIII. kongresszusa így fogalmazott meg: *»A tanácsok a lakosságot közvetlenül érintő kérdéseket — a társadalmi érdekek és a szakszerűség betartásával — a lakosság közvetlen részvételével döntenek el.«*

A közelebbi feladatok megoldásában is sokat segíthet a lakosság véleményének ismerete. Negatív értelemben egyes tavalyi szanálási feladatok — mint például a Marokkói-udvar lebontása —, vagy akár az oly sokszor emlegetett autóbusz- és villamos-megálló-ritkítás is zökkenőmentesebb lett volna, ha az intézkedések végrehajtói jobban ismerik a közvéleményt. Pozitív értelemben pedig még a néhány napja félig sikerült József Attila lakótelepi építési ankét is megmutatta, mennyi, akár forintban is kifejezhető haszonnal jár, hogy most, a telep új szakasza építésének kezdetén összegyűjtik az építők és a lakók tapasztalatait az eddigi munkáról.

A pénteken megtartott fővárosi tanácsülés híven tükrözte a felelősséget érző budapesti közvélemény erejét. *Hasznos, egészséges hangú vita* jellemezte a fővárosi parlamentjének tanácskozását, ahol a budapestieket állandóan foglalkoztató olyan kérdések is felmerültek, mint a víz, az Astoria-aluljáró, a lassú útépítések, a gellérthegy park terve és sok minden egyéb. S ha egyes felszólalások szakszerűsége talán vitatható is volt, *egy-egy tanácsstag tevékenységének kockázata még mindig kisebb, mint az, ha az emberek véleményének ismerete nélkül, sőt rosszabb esetben annak ellenére építkeznek.* Harminchat indítvány hangzott el az ideai városfejlesztési tervvel kapcsolatban, s hogy közülük jó néhány azonnal bekerült a tervbe — a többi a következő évek programjának elkészítésekor veszik figyelembe — eloszlott egy téveszmét, hogy a tanácsülés elé kerülő tervezet már »szentség«, amin változtatni aligha lehet. Az ülésen elhangzott javaslatok eredményeképp módosított terv nyilván megnevelti a tanácsstagok munkakövéit. S ebből a kedvből még több haszon származhat akkor, ha a fővárosi tanács tagjainak szélesebb körű budapesti áttekintésük lesz: általában egy-egy kerület és saját szakmájuk problémáit is-

merik, ez a tapasztalat. Nyilván még alaposabb vitákra kerülne sor akkor is, ha akár annak árán, hogy a tanács sűrűbben ül össze, egyetlen nap programjába nem zsúfolnának össze olyan fontos kérdéseket, mint a városfejlesztési terv mellett a közlekedés és a kereskedelmi ellenőrzés,

sőt két tanácsi rendelet jóváhagyása is.

A közvéleményre támaszkodhatnak Budapest vezetői akkor is, amikor a közérdek ellenére egyes üzemek és gyárak vezetői — nem is kevesen — »kiskapukat« keresnek a rendeletek és kormányhatározatok paragrafusai között, s

építkeznek, sőt gyárrészlegeket emelnek, ahol nem szabad, s például névleges üzemösszevonások címén kísérelnek meg Budapesten átmeneti olyan üzemeket, amelyek viadékre telepítését már korábban elrendelték. A rendeletek pontjai mellé a budapestiek állásfoglalása olyan erő lehet,

amivel az üzemek vezetőinek is számolniuk kell.

Az egész lakosság támogatását kérte Budapest javát szolgáló tervei végrehajtásához a tanács. Szép törekvés, hogy a főváros egész közvéleménye együtt alakítsa Budapest jövőjét, fejlődését.
Kocsis Tamás